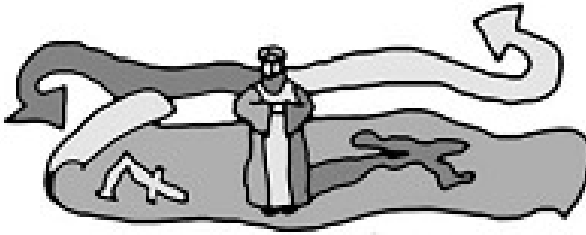

ROME 7-A MIHRING HI TU NGE?

CHÂNGVAWN: “Tûnah erawh chuan dân lak aţang chhanchhuah kan ni tawh a, min phuor bet tlat thîntu chu kan thihsan tawh bawk; chuvângin lehkha ziak hlulia mi ang kha ni lovin, thlarau thara rawngbâwl tawh zâwk tûr kan ni” (*Rome 1:8*, KJV).

SABBATH CHAWHNU
Chhiar tûr: *Rome 7*

NOVEMBER 18

ROME 7 âia inhnialna chawh chhuak nasâ hi Bible hmun dangah a Rawm kher âwm lo ve. *The SDA Bible Commentary* pawhin ti hian a lo sawi vê chiah a: “[Rome 7:14–25] thu awmzia hi he lehkhathawn pum puia chai hlawh ber pakhat a ni. Zawnha lian tak awm chu, chutiang tak harsatna tâwktu hian mahnî chanchin a ziak nge, chutiang lo ni ta se, Paula hian a pianthar hmâ nge pianthar hnû chungchâng a ziak ni ang tih hi a ni. Hêng thûte behchhan hi chuan Paula hian sual vânga harsatna a neih chu a ziak a ni ang tiin a ngaihruat theih a (*Rome 7:7-11*;...) [Ellen G. White, *Krista Panna Kailâwn*, p. 16; *Testimonies for the Church*, vol. 3, p. 475]. Pathian dân thianghlimin a ngiat tling zo lo mi tinte harsatna tawh theuh chungchâng pawh a sawi tel tho thih a Chiang hlê bawk.

Bible zir mîte zîngah pawh Rome 7 hi Paulan a pianthar hmâa thil a tawn nge ni a, a pianthar hnûa a tawn zâwk tih thûah ngaihdân a rual bîk chuang lo va. A enga zâwk zâwk pawh

chu lo ni se, Isua felna chuan min khuh a, ama felna zârah chuan Pathian hmâah tha famkim angin kan lang thei a, ani chuan min tihthianglim, sual hneh thei tûra min puih leh, “a Fapa ang taka” awm ve tûra min siam thar a tiam a ni (*Rome 8:29*). Hêngte hi “hnam tinrêng te, chi tinrêng te, ƣawng tinrêng te, mi tinrêng te” hnêna “chatuana chanchin ƣhâ” (*Thup. 14:6*) kan hril darhna kawngah hian kan hriat tûr leh a taka kan chan tûr thil pawimawh tak takte a ni.

SUNDAY

NOVEMBER 19

Dân laka thi tawh

Rome 7:1–6 chhiar la. Paulan a lekhathawn lo chhiartuten dân nêna an inlaichîn dân sawifah nâna tehkhin thu a hman chu eng nge ni a, chumi hmang chuan eng thu nge a sawi?

Paulan Rome 7:1–6-a tehkhin thu a hman hi hriatthiam a harsatna chin a awm mah se, ngun taka kan zir a nih erawh chuan a awmzia kan man thei tho chuan a rinawm.

Hê lekhathawnah hian Paula chuan Sinai Tlânga din tawh Pathian chibai bûkna chungchâng kha a sawi a; chû chu *dân* tia a sawiin a kawh pawh a ni tlângpui bawh. A hunlaia Juda-te khân hemi dân—an hnêna Pathianin a pêk hi—Messia lo kal ruala tâwp ve nghâl tûr a ni tih an hrethiam hlei thei lo tlat mai a, an nuna thil pawimawh tak ni ƣhîn kha thlah mai an la tiam lo hlê a ni. Chu chu Paulan ƣhiahsak a tum ber pawh a ni rêng bawh.

Paula tehkhin thu sawi chu hetiang deuh hi a ni: hmeichhe pakhatin pasal a nei a. A pasal a la dam chhûng zawng chu dânin a pasala a phuar tlat avângin mipa dang a kawp thiàng lo. Mahse a pasal chu a ƣhî a ni erawh chuan, a pasal hnêna amah phuartu dân lak ata zalên a ni ta thung a ni (*Rome 7:3*).

Engtin nge Paula hian innneihna dân chu Juda sâkhaw kalphung sawifahna atân a hman? *Rome 7:4, 5.*

A pasal thih nain hmeichhia chu a pasala phuartu dân lak ata a chhanchhuak ta ang chiahin tîsa dân awm t̄hîn nun hlui thihna pawhin, Isua Krista zârah Juda-te chu Messian hlimthla rawngbâwnate arawn hlenchhuah hmâ zawnga lo zawm rih an tum dân (law) laka ata arawn chhanchhuak ta a ni.

Tûnah chuan “pasal” dang an lo nei leh thei ta a. Tholeh Messia chu nei a, Pathian tâna rah chhuah tûra sâwm an ni bawk. Hê tehkhin thu hi Juda-ten an sâkhaw biak dân hlui kalsan tûrin zalênna an nei a ni tih an lo hriat theih nâna Paula hmanraw hmante zînga mi a ni.

Paula bâkah, Bible ziaktu dangte pawhin Thu Sâwm Pêk hi zawm a la t̄ul rengzia an sawite kha ngaihtuahin, heti laia Paula thil sawi pawh hi Juda ringtute tân Thu Sâwm Pêk zawm a t̄ul tawh lo a tihna anga lo ngaih ngawt chu thil âwm ang lo tak mai a ni. Thatna dân hi hnâwl a ni tawh tih sawina atâna he lâi châng hmangtute hian, a nihna taka chuan thatna dân hi hnâwl tawh niin an ngâi bîk chuang miah lo va; ni sarihnî Sabbath chauh hi hnâwl a ni tih hi an sawi duh ber chu a ni zâwk. Chuvângin ‘thupêk palî-na hi tihbân a ni tawh’ tih emaw, ‘Sunday-a thlâk, luahlantîr a ni tawh’ tih emaw ngaihdân neihna atâna Rome 7:4, 5 thu lo hman ve ngawt chu a ziaktu tum leh duh dân a ni hauh lo vang tih a Chiang hlê a ni.

THAWHTANNÍ

NOVEMBER 20

Sual leh Dân chu

Paula hian Pathianin Sinai Tlânga a pêk dân zawng zawng kha thlauh thlâk bîk nei lovin a vâiin a hmer kim vek a nih sî chuan, Thu Sâwm Pêka pakhat a sawi chhuahna Rome 7:7 hi eng nge a awmzia ni ta ang? Hei hian Paulan Thu Sâwm Pêk tihbân a nih loh thu nimin lama kan sawi kha arawn vaw thla leh sî tihna a ni em?

A chhânna chu “Ni lo ve” tih a ni ang. Paula ngaihdân chuan *dân* tih thumal hian thatna dân chauh ni lovin, Sinai Tlânga pêk dân chi hrang hrangte kha a zavâiin a huam a. Chuvâng chuan a

thil sawi tum tifiyah tûra thatna dân a sawi chhuah châng a awm thîn a; chutiang bawkin Juda-te sâkhaw biak dân hrang hrang zînga eng emaw ber lâk chhuah tum pawh a nei tho bawk. Chûng dân chi hrang hrangte chu Krista a lo thih khân tâwp zui vê nghâl hlawm mah se, thatna dân erawh hi chu a la nung reng thung a. Hê dân bîk hi chu Sinai Tlânga pêk a nih hmâ pawh khân a lo awm daih tawh a, Kalvari-a Isua Krista a thih hnû-ah pawh a la ding zui zêl bawk a ni.

Rome 7:8–11 chhiar la. Hetah hian dân leh سوال inkûngkaih tawn dân engtin nge Paulan a sawi? _____

Pathian chu Juda-te hnênah inpuangin, a chhia leh tha thliar hran kawngah te, khawtlâng inkaihhruaina thilah te leh, hrisêlna lamah pawh an tih tûr leh tih loh tûr chipchiar takin a hrilh a. Chûng dân chi hrang hrang a zamte chu an bawhchhiata hremna an tawrh tûrte pawh a hrilhfiah vek bawk. Hêng Pathian duh dân puan chhuaha awmte bawhchhiatna hi ‘sual’ tia sawi a ni.

Paula chuan “awh” hi dânin سوال a ni tih sawi lo se chuan thil سوال a ni tih pawh a hriat miah loh tûr thu a sawi a. Sual chu ‘Pathian duh dân puan chhuaha awm bawhchhiatna’ a ni a, chu Pathian duh dân puan chhuaha awm chu hriat a nih lohna hmunah chuan سوال hriatna pawh a awm lêm lo a ni. Chû Pathian duh dân puan chhuaha awm chu hriattîr kan nih a, kan bawhchhiat bawk sî chuan mi سوال kan ni a, thiam loh chang leh thih hmabâk mai kan ni tih kan lo inhria a. Chutiang chu a nih avâng ‘mitthi’ tia sawi mai theih kan ni ta rêng a ni.

Paula hian “dân” zah êm êmtu Juda-te chu dân famkimna Krista hnênah hruai thlen tumin a bei a. Dân kha chu thil tûl tak ni tho mah se, tih theih chin nei a ni tih a sawi a. Dân chu chhandamna chan theihna kawng a ni ngâi lo rêng rêng a; chhandam ngâi kan ni tih min hriattîrtu tûr chauh a ni zâwk.

“Tirhkoah Paula hian, a thil lo tawn tawhte kha hmang tângkâiin, kan lo pianthar chiaha thil lo thleng thîn pawimawh êm êm mai chu a sawi a. ‘Hmânah khân dân lovin ka lo nung

tawh thîn' tih thu a sawi a (chutianga a nun avâng chuan inthiam lohna pawh a nei hran lêm lo); 'nimahsela thupêk chu a lo awm vêleh (chumi awmzia chu Pathian dânin a chhia leh tha hriatna a rawn chawk tho ta tihna a ni) sual chu a lo harh a, kei chu ka thi ta a ni' a ti bawk. Chutiang chuan, Pathian dânin thiam loh a chantîr tawh mi sual a ni tih a lo inhre ta a. Thî chu dân ni lovin, amah Paula zâwk hi a ni."—Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 6, p. 1076.

Engtiang takin nge dân hmâah hian i lo “thih” ve tawh le? Isua Kristan, amaha nun thar pê che-a i tâna thil a lo tih tawh chu engtin nge i hriatthiam theih ang? _____

THAWHLEHNÎ

NOVEMBER 21

Dân chu a thianghlim a ni

Rome 7:12 chhiar la. Engtiangin nge he Bible châng hi Paula thu khel mêk nê a inzawm sawi ang che. _____

A hunlaia Juda-te khân dân an zah êm avângin Paula pawh hian a theih chen chenah dân a châwi sâng thîn a. Dân chu a thil tih theih chinah chuan tha tak a ni a; chutih rualin a tih tûra ruat ni lo chu a ti thei bîk chuang lo; a awmzia chu sual lakah min chhandam thei lo tihna a ni. Dân—Juda-te sâkhaw biaknaa dân chi hrang hrang a ni emaw, thâtna dân a ni emaw—hian chhandamna a thlen theih loh avângin Isua kan mamawh ta a. Isua leh rinnaa kan hnêna lo thleng a felna chauhin min chhandam thei a ni.

Paulan thihna a lo nih tâk chhana a mawhpuh chu tu nge ni a, eng nge a fihlîmtîr bawk? Eng vângin nge chu chu a pawimawh viau? _____

Rome 7:13-ah hian Paula chuan a tha thei ang berin “dân” nihna a sawi a. Mi sual a nih chhanah pawh dân ni lovin, sual zâwk a mawhchhiat a; chumi awmzia chu amahah “châkna sual tinrêng a

rawn kâi harh” a tihna a ni (*Rome 7:8*). Dân hi Pathianin nungchang a tehna ber a nih avângin a thâ a; mahse Paula kha chu mi سوال a nih avângin dân hmâah chuan thiam loh chang a ni tlat sî.

Eng vângin nge سوال chu mi سوال tak nia Paula a lantîrna kawngah a hlawhtlin êm êm? *Rome 7:14, 15.*_____

Tisâ tih awmzia chu taksa tihna a ni a. Paula hian Isua Krista a mamawh a. Isua Krista chauhin thiam loh chantîr a nihna chu a lâk kiansak thei a (*Rome 8:1*). Isua Krista chauhin سوال bâwih a nihna ata a chhuah zalên thei bawk.

Paula hian “sوال bâwiha hralh tawh” niin a insawi a. سوال bâwiha tâng a nih avângin zalênna a nei lo. A thil tih duh ngei ngeite pawh a ti thei tlat lo va. Dân thâ takin ti tûra a hrihthe chu tih a tum thîn a; mahse سوال chuan tih a phalsak sî lo va ni.

He tehkhin thu hmang hian Paula chuan Juda-te chu Messia an mamawhzia hriatîr a tum a. Hnehna chu khawngaihna hnuaiyah chauh chan theih a nih thu pawh a lo sawi tawh bawk (*Rome 6:14*). Hê thu tho hi Rome 7-ah pawh uar takin a rawn sawi leh a. “Dân” hnuaiyah awm tih awmzia chu khawngaihna nei miah lo سوال bâwiha tâng tihna a ni.

Sوالin mi a bâwih theihzia a taka i lo chan ve tawh dân chu eng nge ni? Hê hotu nunrâwng tak mai hi i duh ang ang awmtîr thei emaw intiin, a tâwpah erawh a thuhnuaia kûn mai i nihzia i inhre chhuak leh zâwk thîn em? Thil nihna dik tak chu pawm mai la. Chuti a nih chuan eng vângin nge Isua hnêna i inpêk a, nî tin i inthihîr ziah a pawimawh tâk le?

NILÂINÎ

NOVEMBER 22

Rome 7-a mihring hi

“Ka tih loh tawp tûr chu ka tih sî chuan, ‘dân chu a thâ’ tia pawm ka ni ang. Chuti a nih chuan a titua chu keimah ka ni tawh lo va, keimaha awm سوالin a tih a ni zâwk” (*Rome. 7:16, 17*). Hetah hian eng inbeihna chungchâng nge a sawi?_____

Dân chu dârlhlang anga ngâiin Thlarau Thianghlim chuan dânin a phûtte kan tihhlawhtlin loh avânga Pathian lung ti-âwi lo kan nih thu min hriattîr a. Dânin a phût thilte tihhlawhtlin tuma thil kan tihna hmang chuan dân chu a thâ a ni tih kan lantîr thîn a ni.

Paula hian uar a duh êm avânga a thil sawi tawh sawi nawn leh engte nge a neih? *Rome 7:18–20.* _____

Krista kan mamawhzia min hriattîrna atân Thlarau Thianghlim chuan “thuthlung hlui” (“old covenant”) dânin a sawi ang kha mi a chantîr ve chawk thîn rêng a ni. Ellen G. White-i chuan Israel mîte thil tawn kha heti hian a lo sawi a: “Mipuite chuan an thil lung sualzia leh Krista tel lo chuan Pathian dân an zâwm thei lo a ni tih pawh hre lovin, Pathian nêna thu thlun an remti nghâl mai a. Felna chu anmahnia nei vê thei mai tûr nia inhria-in, ‘LALPAN a sawi zawng zawngte chu kan ti zêl ang a, mi tihâwih tak kan ni zêl ang’ tiin an au rual dual dual a. Exodus 24:7. . . Mahse chawlhkâr tam pawh a vei leh hmâin, Pathian nêna thu an lo thlun tawh chu an bawh chhe nghâl a, anmahni siam chawp pathian lem chu chibai an bûk leh ta mai mai sî a ni. An bawhchhiat tâk thuthlung hmanga Pathian lawm hlawh nih chu an tân beisei ngam chî ziâzâng a ni ta lo va. An sualzia leh ngaihdam an mamawhzia inhriain Abraham a thuthlunga puanchhuaha awm, Chhandamtu chu an mamawhzia hriatna neihtîr an ni ta a ni.”—Ellen G. White, *Zâwlneite leh Lalte*, pp. 438, 439.

Vânduaithlâk takin Kristiante zînga tam tak hi chu Krista hnênah nî tin an inhlân thar leh zêl thîn lo va, chumi avâng chuan sual hi haw viau tho mah se, a rawng an bawl leh ngê ngê thîn a ni. Tihthianghlimna chu a nih dân tûr pângngâi anga chang chho ve zêl mai tûrah an inngâi a, kawng thui tak zawh tûr an la nei niin an inngâi ve mai baw. Chuvâng chuan, Krista hnênah an sualte thlen a, chûngte chu an hneh theih nâna a tanpuina dîl ta lovin, Rome 7 thu hi inphên nân an hmang ta hlauh thîn a, thil thâ ti thei tak tak lo tûr niin an inhre tlat mai a ni. Hê bungin a sawi awmzia tak zâwk

chu sual sala tâng reng chung chuan thil ƣa tih a theih lo va; Isua Krista-ah chuan hnehna a awm a ni tih hi a ni.

Kristan min tiam angin nangmah leh sual lakah hnehna i chang ngâi em? I chang lo a nih chuan eng vâng a chang lo nge i nih? Eng duhthlanna dik lo nge i siam le? _____

NINGÂNÍ

NOVEMBER 23

Thihna lak ata chhandam

Rome 7:21–23 chhiar la. Eng tiangin nge he inbeihna a sawi hi nangmâ nun ngeiah pawh khân a taka a lo thlen ve tawh sawi rawh. _____

Hetah hian Paula chuan dân chu a taksa pêngtea dân awm sualna dân nên inang reng niin a ngâi a. A tîsâ chuan sualna dân rawng a bawl ƣhîn niin a sawi bawk (*Rome 7:25*). Nimahsela sual rawngbawl leh a dânte zawm chu thihna a ni a (*Rome 7:10, 11, 13*). Hei vâng hian, a taksa chu—sual lam thu âwih a nihna angin—”he thihna taksa” tia sawi theih a lo ni ta chiah rêng a ni.

“Rilru dân” a tih hi Pathian dân, Pathianin a duh dân a puanchhuahna a ni a. Thlarau Thianghlimin a hruai zêl avângin Paula chu he dânah hian a lâwm ƣhîn. A rilru tak chuan zawm pawh a duh êm êm a; mahse a taksa chuan sual lam zâwk a âwn tlat sî avângin a zâwm thei ƣhîn lo a ni. Hetiang hi a nihzia hre lo kan awm em le? I rilru chuan eng nge i tih duh i hria a; mahse i tîsâ khân thil dang zâwk a âwn tlat sî ƣhîn a ni.

He kan tâнна dinhmun khirh tak lak aƣang hian engtianga chhanchhuah tûr nge kan nih? *Rome 7:24, 25.*

Mi ƣhenkhat chuan, “Isua Krista kan LALPA avângin Pathian hnênah lâwm thu ka sawi a ni” tih thu a sawi zo chiah a, chhanchhuah a nih tâkna rilru leh taksa inbeih thû bawk a sawi leh tho hi mak an ti a. Chuvâng chuan hê thû hi lâwmthu lo sawi

lâwkna ang deuh niin an ngâi a. Hetianga lâwmthu sawina hi chu “Tu-in nge mi chhanchhuak ang?” tia mangang âu âw-in a zui tângpui thîn niin an sawi bawk. Chhanchhuahna ropui tak a chan tâk chungchâng (*Rome 8*) a sawi hmâ hian a hma lama thil lo sawi tawhte chu khâikhâwmin, sual nêna a rilru a insual nasat dân bawk kha a rawn puang leh niin an hria a ni ber.

Mi thênkhat dang chuan Peteran “keimah tak” a tih awmzia hi chu “keimah ngau ngauvin, Krista tel lovin” a tihnaah an ngâi ve thung a. He lai thû kan hriatthiam dân hi chu eng pawh lo ni se, thil Chiang tak pakhat awm chu: Krista tel lo chuan, keimahni ngau ngau hi chu sual laka eng mah ti thei lo kan ni a. Krista nênerawh chuan nun thar kan nei thei thung a, amahah chuan-keimahni duhzâwng chu a rawn lang chhuak fo dâwn nachungin-hnehna thutiamte chu kan thlang a nih phawt chuan kan tâ a ni ang. Mi tû mahin an thâwk kêp thei lo che ang chiahin mi tu mahin Krista hnêna inpêk an thlansak thei lo che. Chû duhthlanna chu nangmah ngeiin i siam a ngâi. Isuaa min tiam tawh hnehnte chu nangmâ tâna i neih theihna tûr kawng dang a awm lo.

ZIRTÂWPNI

NOVEMBER 24

Zir belhna: “Dân bawhchhiatnaah hian himna emaw, chawlh hahdamna emaw, thiamchantîrna emaw a awm lo va. Thil sual ti chhunzawm reng chung chuan Pathian hmâa sualna nei lo va dân leh Krista thil thâ tih zâra a hmâa thlamuang taka chawlh kan inbeisei thei lo vang.”—Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 213.

“Paula hian a ûnauhte chu Juda sâkhaw biak dân pum puia sual ngâidam thîn Chhandamtu pawimawhna hmu se a ti êm êm a. Hê khawvêla Krista a lo kal a, mihringte tlan nâna a thih khân entîrna chu a takin a rawn luahlân ta tih hrethiam se a duh hlê bawk a ni.

“Sual tlan nâna Krista a thih tawh hnû kha chuan, serh leh sâng dân khân awmzia a nei tawh lo. Chutih rual chuan thâtna dân nêna inzawm a nih avângin dân ropui tak chu a ni tho. A

zavâi hian Pathian chhinchhiahna a keng a, Pathian thianghlimna, rêl dikna leh felna a pho lang baw. Tihbova awm tûr inkaihruaina dân hmasa zâwk mah kha a ropui a nih chuan, Krista chu puanchhuah a nih a, amah ringtu zawng zawngte hnêna nunna petu leh, tithianghlimtu Thlarau a pêk a nih tum phei kha chu a va han ropui lehzual dân êm!”—Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 6, p. 1095.

Sawi ho tûrte

❶ “Rome 7:25-ah hian Tirkoh Paula chuan, ‘Ka rilru chuanin Pathian dân rawng ka bâwl thîn; ka tîsâ erawh chuan سوالنا dân rawng ka bâwl thîn” tiin a sawi a. Hei hi Bible châng zawng zawng zînga a sawi awmzia Chiang ber niin, heta tâng hian ringtute ngei paw’n a rualin LALPA Dân leh سوالنا Dân rawng kan bâwl kawp thei a ni tih kan hria. Thiamchantîr tawh chu ni mah ila, mi سوال kan la ni reng tho a (Latin tawngin, *simul iustus est et peccat*); ‘Ka rilru hian Pathian Dân rawng a bâwl a ni’ a ti lo va; ‘Ka tîsâ hian سوالنا Dân rawng a bâwl a ni’ pawh a ti bawh hek lo; ‘Keimah ngei hian a bâwl a ni’ tiin a sawi zâwk sî a. Chumi awmzia chu mihring hian, a pum hlûmin he rawngbâwlina tshuang hnih hi a thawk kawp tihna a ni. Chutichuan Pathian Dân rawng a bâwl avângin lâwmthû a sawi a; chutih rual chuan سوالنا Dân rawng a bâwl vâng erawh chuan khawngaihna a ngên tho baw. Nimahsela tîsa mî chuan Pathian Dân rawng a bâwl a ni tiin tuma’n kan sawi thei lo va. Tirhkoh Paula sawi awmzia nia lang chu: Mi thianghlimte hi mi fel a nih lâi reng pawh hian mi سوال an ni tho baw a. Krista an rin avângin mi fel an ni a, a felna chuan anmahni khuhin anmahni-ah bel a ni baw. Nimahsela Dânin a phût thilte chu an tih loh avâng leh tîsa châkna سوال an la neih reng avângin mi سوال an ni tho sî. Doctor-in a enkawl lâi mêk damlo ang deuh an ni a. Damlo an ni ngei a; mahse dam beisei leh damna chang tạn, rawn hrisêl chho leh tạn mêk an ni. Chutianga damlote chuan dam tawhah an inngâi ngawt a nih chuan a âia

dinhmun chhe zâwkah an lêt leh mai dâwn a ni.”—Martin Luther, *Commentary on Romans*, pp. 114, 115.

A chûnga Martin Luther-a thil sawi hi kan pawmpui nge pawmpui lo? In chhâna theuh chu in sawi ho dâwn nia.

INSIDE STORY

“LEHKHABU ZAWNG CHHUAK RAWH”

GAHIDA-i¹ hi tûnhma lama Soviet Union zînga ram pakhata Muslim chhôngkuua piang leh seilian a ni a. Hun eng emawti chhông chu an chhôngkaw sâkhua chu a zui a. Ni khat chu Pathian hnêna a ÷awngt'ai laiin Gahida-i chuan angel a hmû a, chû chuan, “Lehkhabu zawng chhuak rawh,” tiin a hrilh a. Ani chuan eng lehkhabu nge ni ang tih pawh a hre mai sî lo.

A hnû kum ngâ vêlah, a chhâna chu a dawng leh ta a ni. An kuaah chuan Seventh-day Adventist tirhkoh pakhat a lo kal a, inkhâwmna a buatsaihah chuan Gahida-i chuan inkhâwm vê ngêi a tum a. Chû hmunah chuan a vawi khat nân Bible hmûin, pakhat chu a lei thei a.

“Bible ka’n chhiar ÷an tâkah chuan, hmâna angelin min hrilh ‘Lehkhabu kha’ a ni tih ka hre thei nghâl a,” tiin Gahida-i chuan a sawi a. Muslim lehkhabu thianghlim Quran nêna a inzûl viau mai tihte a hre ta zêl a.

Chû hmuna inkhâwm vê chu nuam a ti viau nân, Adventist-ah chuan a inpe thuai lêm lo va. A nihna takah chuan Pathianin a hrem ang tih a hlâuthâwng a ni. Tirhkoh erawh chuan a ÷awngt'aisak ÷hîn a, Gahida-i chuan ‘vawi khat chiah’ biak in ka’n tlawh vê teh ang a ti a.

“Chuta sermon ka ngaihthlâk chu *Johana 4*-a Samari hmeichhe chanchin kha a ni a. Chû chu keimah ni chiah maiin ka hria. Khâ Samari hmeichhia ang khân, thil ÷hâ leh duhawm zâwk eng emaw zawn ka nei a. Isua ka lo hmangaih tâkah chuan, Ani chu ka mamawh chhâna a ni tih ka manthiam a, Krista chauh lo chu mamawh rêng ka ni lo,” tiin Gahida-i chuan a sawi a ni.

Gahida-i chuan baptisma changin, hun eng emawti chinah phei chuan a rinna thû mi dangte hnêna hrilh dân kawng a zawng a, an vêng chhông vêla mîte hnênah chuan a theih ang angin a hrilh thîn a. Amâ thlarau nun kawng zawh chanchin ziak tûrin thutlûkna a siam a, Bible zirtîrnate leh tûnhma lama an rin dân danglamna thû târlan a tum a. Lehkhabu chhuah tum chuan nasa takin a ẵngtại a, tichuan copy 1,500 chhut theihna tûr donation a dawng ta a ni.

Engmah hlauhna nei lo vin, tûnhma lama an sâkhaw hruaitû deuh deuhthe hnênah a lehkhabu chu a sem a. “In rinna thû hi chik taka in ngaihtuah a ngai a, chuta tân chuan hê lehkhabu hi in ẵngkaipui ka beisei,” tiin a hrilh zêl a.

Gahida-i hian Pi White-i lehkhabu pakhat, *Thlahtubulte leh Zâwlneite* tih kha a letling bawk a, an chhu hman tẹp tihin harsatna a chhuak a, kan tlawlh tẹp a ni.

“Ka thu lehlin chu chhut tûra central press hnênah ka pe hman chiah tihin, ram sorkarna boruak inlum let a lo thleng thut a. Tûten emaw president chu thah an tum avângin ram chhônga lehkha chhutna hmun zawng zawng khâr vek a ni ta a. Sorkar lam chuan lehkha chhutna hmun zawng zawng an endik vek a, inhnia na tichhuak thei lam chî rêng rêng an khap vek a. Central press endiktute an lo kal lai chuan, chief editor chuan computer hrang hrang zinga pakhat chu a tinung thei ta lo tlat mai a. Chû tak chu *Thlahtubulte leh Zâwlneite* tih awmna chu a ni. Endiktûte an kal leh tâk hnû chuan, computer chu ẵa takin a nung leh mai bawk sî a, chutiang chuan an chhu thei ta hlauh mai a ni.

Gahida-i sawi dânin, “Chhutna man hi a sâng hlê mai dân a, mahse eng mah kan insênso vê a ngai ta lo hlauh mai. Chief editor chuan, ‘In thil tih hi a ropui lutuk, i hnên aẵngin sum eng mah kan la lo vang,’ tiin min hrilh hlauh mai a ni.

Pathianin rawngbâwlna bik tak a chantîr avângin Gahida-i chu a lâwm êm êm a. “Chû lehkhabu chu an neih theih avângin mi tam tak chu an lâwm êm êm a. Keia tân pawh Pi White-i lehkhabu hi thian ẵa ber a ni,” tiin hlim takin a sawi a ni.